Bun de imprimat!

UJ CIMBORA

IRODALMI LAP GYERMEKEK SZÁMÁRA

Inregistrat la Trib. Cluj S. III. sub Nr. 847—1938.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kellemes pünkösdi ünnepeket kivánunk. . .

VI. ÉVFOLYAM **1938. JUNIUS**
15 sz. **1.**

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER - SZERKESZTI: FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, STR. BARON L. POP No. 5. - TELEFON: 18-87.

Búcsú az iskolától.

Isten hozzád édes, Isten hozzád kedves
Szép Iskolám!

Nem jövök el többet, nem tanulok benned
Már ezután.

Köszönöm azt a sok szépséget, jóságot,
Mellyel útnak indítsz.

Köszönöm azt a sok forró szeretetet,
Mellyel tovább segítsz,

Jó Istenünk áldd meg tanító } *bácsinkat,*
Hogy értünk kinlódott. } *néninket,*

Jó Istenünk áldd meg. segítsed tovább is
Hogy annyit fáradott.

Isten hozzád immár, szerető szívemmel
Búcsút mondok neked,

Isten hozzád kedves, áldott, szép iskolánk,
Elmegy a gyermeked ...

Schullerné Sillay Erzsébet

Hogy írjuk?

Meg ne restüljetek a szókincs gyüjtésben. Hasznát veszitek, mert lassan-lassan megismeritek nyelvünk szavait. Hány felnött van aki azt mondja: Nini, ezt, vagy azt a szót nem is hallottam, nem ismertem, azt sem tudom, hogyan kell leírni. Annál jobb lesz nektek, szóról-szóra, többről-többre jutva lassankint megismeritek egész szókincsünket. Azonkivül aztán, amit az ujságban közlünk, ti is gyüjthettek szavakat, pl. kimaradt a, vagy b-betüs szavakat s küldjétek be. Összegyütjük, s aki a letöbb kimaradt szót gyüjti, az évvégén jutalmat kap. Lássuk a „b" betüs szavakat! -beli. írásbeli, szóbeli, falubeli, korabeli (az előtte álló szóval mindig egybeirjuk), beljebb, régiesen: bellebb, belül, belváros, de mint tulajdonnév a Belváros, nagy betüvel irjuk, belőlem, belőled, belőle, bélyeg, bélyegez, bélyegalbum, benn, vagy bent, bennfentes, bennmarad, bennszülött, ujabban irják ez utóbbit egy „n"-nel is, benszülött.

Kertészkedjünk kis cimborák!

Nem elég ám a virágot csak kiültetni a kertbe, azt gondozni is kell, ha burján nő körülötte, ki kell huzgálni.

Minden hónapnak megvannak a maga magvai, amelyeket abba hónapba vetni kell. Vizsgáljátok meg a magvaitokat, s ha van, vethetitek a nefelejts, harangvirág, török szekfű, nyári s évelő szekfű magvait.

Juliusba majd megint másfajtákat kell vetni. Mindent a maga idejében, különben a mag a földben marad, és nem kel ki. Hiába vetik pl. a harangvirágot márciusban, — előbb, mint a rendes vetési időben nem lesz belőle semmi, épp igy, ha később vetik, akkor sem lesz belőle semmi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Uj folytatásos elbeszélés

indul a pünkösdi számmal kezdődöen az Uj Cimborában, még pedig B. Rafael Anna munkatársunk „Két kis székely eseléd" cimü munkája. Nagyon érdekes, életből ellesett történet, bizonyára minden kis olvasónk érdeklődéssel olvassa majd.

Ám azok is megkapják a magukét, akik a kalandos, mókás dolgokat szeretik. — Még a nyár folyamán közlésre kerülnek Földes Zoltán bácsi **Miki viselt dolgai** cimü cikksorozata. Akik inkább a meséket szeretik, azoknak a szerkesztő néni ír majd szép székely népmeséket.

Helyreigazitás.

Az Uj Cimbora május 15-iki számában Teleky Dezső főmunkatársunk *Tél a tavaszban* c. versében tévesen szedett sorok fordulnak elő: Reszket a fagyöngy... koppan az ablak... helyett *helyesen:* Reszket a függöny... koppan az ablak.

Az első pünkösd.

Irta: **Ferenczy L. Marcella.**

Szép tavaszi reggel, nyíló virág szirmán,
Megreszket a harmat — száll a nagy hír nyilván
Szálló madár hallja, szellő tovább viszi,
Átrezg a lelken, ki megérzi, hiszi,
Megváltó jó Urunk, aki feltámadott,
Aki a Halálon nekünk éltet adott,
Úgy igérte „akkor", lelkét küldi majd el
A magas mennyekből, Szentlélek erővel.
Azoknak, akik őt mindig meghallgatták,
S akik most remegve, félve, együtt várták.
Jő-e majd tőle bár valami égi jel?

És a várt égi jel szélvész, zúgás között,
Tűznyelv alakjában lelkükbe költözött.

És, amit nem tudtak, amit nem értettek,
Most tisztánlátással arról hitet tettek.
Mivel, hogy megteltek Szentlélek erővel.

Azóta a pünkösd sok százszor eljött már,
S lélekáldozásra mindenkit, mindig vár.
Hogy a templomokban zendüljön az ének,
Buzgón énekeljék, gyermekek és vének:
Szentlélek Úristen, jöjj égi erővel,
Hitet, békét hozó pünkösdi szellővel.

A kis királyleány virágoskertje.

— **Mese.** —

Elmondja: **Etel néni.**

Sok-sok száz évvel ezelőtt egy pünkösdi hajnalon az óriás kakas akkorát kukorékolt, hogy érces hangjától felébredt a kastély egész népe, de felébredt felséges ura, az Óriáskirály is. Hej Istenem, de nagy baj lett ebből! A király a legédesebb álmából riadt fel, éppen akkor, amikor azt álmodta, hogy drága izletes ételekkel megrakott asztalhoz ül. Már a kezébe is vette a tiz méter hosszú kést és villát, amikor a szemtelen kakas felébresztette. Irtó haraggal rohant a király meleg ágyából egyenesen a kakashoz. Irgum-burgum, brum, brum, brum, hát ezt miért tetted? — rivallt rá akkora hangon, hogy a felhők is megremegtek tőle az égen. Szegény kakas az ijedségtől inkább holt volt, mint eleven, alig tudta eldadogni a mentségét: — Ó, könyörülj meg rajtam Felséges nagy uram, de abbeli örömömnek adtam kifejezést, hogy kis királykisasszonyunk kertjében ezen a hajnalon minden virág kinyilott. — De a király haragja nem lohadt le a pompázó kert láttára sem. Nagy dühében eltaposta hatalmas lábaival a remegő kakast és a kert öszes virágait is. Amikor a kis királylány, — aki csak akkora volt, mint az édesapja kisujja, — kijött a kertbe, nagyon elszomorodott látva a rettenetes pusztítást. Még az énekesmadarak is mind elrepültek a kertből és a nap gyászfelhőt vont maga elé. A kis királykisasszonyt olyan erősen elfogta a bánat, hogy halálos beteg lett. Hej, bezzeg búsult most már az Óriáskirály, aki okozója volt egyetlen gyermeke betegségének. Akár mennyei eledellel is hiába kinálták volna már, nem tudott enni, úgy fájt neki, hogy szenvedni látta a kislányát. Szebbnél-szebb virágokat hozatott a világ minden tájáról, hogy jóvátegye a hibáját, de a virágok, mihelyt a kastély közelébe jöttek velük, mintha leforrázták volna őket, mind elhervadtak. S a kis királyleány is egyre jobban hervadt. Nagy bánatában kihirdette a király, hogy, aki olyan virágot tud hozni, ami a kastélyban nem hervad el, az feleségül kapja a leányát és ráadásul a fele királyságát is. Megmozdultak erre minden irányban az ország deli ifjai, hordták a rengeteg virágot, de mindhiába, a virágok a király kastélyában mind elpusztultak. A szép kis királykisasszony orcája megvékonyodott, átlátszó lett és már csak nagyritkán nyitotta fel nefelejcskék szemeit.

Épen ebben az időben szabadult ki a katonaságtól Miska legény és hazafelé igyekezett. Ment, mendegélt, közben erősen megszomjazott, de a kulacsában csak három korty víz volt és hazáig még három egész napi járóföldet kellett megtennie. El is határozta magában, hogy takarékoskodni fog a vizzel és minden nap csak egy kortyot iszik. Már a szájához emelte a kulacsát, amikor a lábainál egy lelankadt kis virág megszólította:

— Öntözz meg, jó vándorlegény, mert a nagy szárazságtól és a forró nap hevétől mindjárt elpusztulok.

Megsajnálta Miska a virágot, elfelejtette a háromnapi járóföldet és ráöntötte mind a három korty vizet. Hej, hogy milyen csoda történt erre! A hervadt kis virágból olyan pompázó, gyönyörű virág lett, amilyet az egész kerek világon nem lehetett látni. — Na Miska, jótett helyébe jóval jutalmazlak. Idd ki kelyhemből az illatos nedvet, meglátod, hogy felfrissülsz tőle, aztán vigy magaddal, mert még nagy hasznomat fogod venni. — Miska szót fogadott és ahogy megitta a virágnedvet, teljesen elmult a szomja. Elindult és a virágot magával vitte. De alig haladt valamit, megint egy fonnyadt virág került az útjába, amit hernyók és férgek rágtak.

— Ó, jó legény, szabadíts meg ezektől a bogaraktól, mert halálra kínoznak. Miska ezt a virágot is megsajnálta és türelmesen, óvatos kézzel leszedte róla az élősdieket. És csodák-csodája, ez a virág még az elsőnél is sokkal szebb lett és arra kérte Miskát, hogy vigye őt magával. Ment a legény a két szép virággal és közben olyan jó kedve támadt, hogy elővette a tarisznyájából a furulyáját és szebbnél szebb dalokat fújt rajta olyan szépen, hogy az énekes madarak mind hozzá szegődtek. Egyszerre egy kastély előtt találta magát, amit eddig sohasem látott. A kastélyt kopár nagy kert vette körül. Hej, de rusnya, kopasz hely ez! — fohászkodott fel Miska — biztosan eltévedtem, de én már nem bánom, olyan fáradt vagyok, hogy meg kell pihennem itt. Bement a kertbe, letelepedett egy csupasz fa alá s a két virágot beültette maga mellett a földbe, hogy a pusztaság ne legyen olyan siralmas körülötte. Aztán a szemei lecsukódtak és édes álomba merült. Alig aludt el Miska, a beültetett virágok szaporodni kezdtek, előbb négy, aztán nyolc, aztán tizenhat lett belőlük, mig végül megtöltötték az egész kertet és felettük boldogan énekelve röpdöstek a madarak.

Reggel a kis királyleány ágyára rásütött a nap és madárdalra, virágillatra ébredt, amitől menten jobban lett. Kiszaladt a kertjébe, hogy megnézze a csodát, hát a legdusabban virágzó fa alatt egy alvó legényt talált, akire elég volt csak egyszer rápillantani, hogy rajta felejtse valaki a szemét, s aki körül versenyt daloltak a madarak. A kis királykisasszony nagy örömében homlokon csókolta Miskát, aki egyszeribe felébredt, de még rá sem ért csodálkozni azon, hogy hol van, mert egy szempillantásra úgy megszerették egymást a királykisasszonnyal, mintha örökké együtt lettek

A fa alatt egy alvó legényt talált.

volna. Kézenfogva mentek nagy boldogan a király elé, aki afölötti örömében, hogy meggyógyult a lánya és még pompásabb lett a kertje, mint, amilyen azelőtt volt, szívesen adta Miskához feleségül a királykisasszonyt és ráadásul a fele királyságát is.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Két kis székely cseléd

Folytatásos elbeszélés. — Irta: B. Rafael Anna. (1)

A mezőről már mindent betakarítottak, a nagy határ csendesebb lett. Szántó-vető emberek mentek az eke nyomán, ki nótaszóval, ki csendben járva a barázdát. Az asszonyok, lányok tarka vidám serege befejezte a neki való munkát, — a krumpliszedést, kukoricatörést — és visszavonult a falvakba.

Mari és Juli, két jó barátnő, már régen elhatározták, hogy a mezei munkák befejeztével elmennek szolgálni. Nemsokára eladósorban lesznek, jó lesz egy kis pénzt gyűjteni. Városi konyhán megtanulnak sütni, főzni, meg aztán egy kis illem s jó modor is tapad a városban szolgáló leányokra. Mihelyt nem akadt már munka a mezőn, előkeresték piroskockás átalvetőjüket, alaposan meggyúrták s neki a legközelebbi vasutállomásnak.

A búcsuzkodás egyszerüen ment végbe, megszokták az ilyet a szegény székely falvakban. Mindig csak az anyák voltak, akik nehéz szívvel, könnyes szemekkel engedték útjukra gyermekeiket.

— Isten veletek! Vigyázzatok! A nagy városban sok veszély fenyegeti a lányokat — mondták aggódó szavakkal az anyák. — Ha engedelmesek lesztek, asszonyaitok meg fognak becsülni benneteket.

— Ne féljenek édes szüleink, vigyázni fogunk magunkra, meg egymásra is, ugye Julis?

— Igen Mari, megfogadtuk, hogy gondunk lesz egymásra .

Megölelték, megcsókolták szüleiket és kis testvéreiket, aztán elindultak az állomásra. Megváltották a harmadosztályu jegyeket s nagy bizakodással felültek a vonatra. Mátyás király szülővárosába mentek, mert úgy hallották, ott mindig lehet helyet kapni. Szorsan egymás mellé ültek s megtárgyalták a jövőt.

— Holnap már a cselédpiacon leszünk — mondta Mari. — Nagyon vigyázzunk, hogy jól megválogassuk a nagyságákat. Ne menjünk olyan helyre, ahol gyermek van.

— Miért ne mennénk? — kérdezte Juli. Vidámság olyan házban van, ahol gyermekek vannak.

— Ne légy mán olyan buta, Juli! A gyermekek csak bajt csinálnak. Több a munka, sok az utánajárás, állandóan kell mosni, vasalni rájuk, seperni utánuk. Mondta nekem Nagy Erzsi, ő pedig tudja mit beszél, mert sokat szolgált a városban, hogy őrizkedjünk az ilyen házaktól.

— Aztán, ahol gyermek van, ott ne is kapjanak cselédet? Nekem még négy testvérkém van odahaza, de igazán nincs velük sok baj. Én nagyon szeretem a kis apróságokat. Dolgozni mindenütt kell.

— Hát én csak szóltam, mert barátnőm vagy. Én tudom, hogy meg fogom válogatni a nagyságákat. Te oda mész, ahova akarsz, ne mondd aztán, hogy nem szóltam, mert ugye megigértük, hogy vigyázni fogunk egymásra. Ne felejtsük el, hogy amelyiket hamarább viszik el, az odaadja a cimet, hogy megtalálhassuk egymást. Mert azt mondják nagy város az, ahová megyünk, nagyon sok utcája van, meg sikátorja. A cselédkönyved megvan-e még?

Juli a melléhez kapott.

— Megvan, ide tettem a kebelembe. Azt mondta édesanyám ide tegyem, ez a legbiztosabb hely. A vonaton nagyon kell őrizkedni a tolvajoktól.

— Csendesebben beszélj! Még megsérted a népeket, oszt megjárod, még mielőtt megérkezünk. Úgy látszik reád nagyon kell ügyelni.

— Hát csak ügyelj Mari, én is jó leszek hozzád. Bár már megérkeznénk. Messze van az a nagy város.

— Milyen kár hogy sötét van, nem látom a tájat.

— Hadd el Juli, mező az csak mező mindenütt. Jobb, hogy éjszaka utazunk, legalább nem kell szállást keresni abban az ismeretlen nagy városban. Hajnalban megérkezünk és egyenesen kimegyünk a piacra.

— Az bizony jó lesz. Hogy te milyen okos vagy Mari. De milyen nagyon elálmosodtam, hogy szállásról beszéltél.

— Engem is elfogott az álmosság. Aludjunk, a vonat jól elringat. Hanem az már igaz, hogy már elég régen utazunk. E sokkal messzibb van, mint Sft. Gheorghe.

— Messzibb bizony. Fáj is egy kicsit a szivem, hogy ilyen messze elkerülünk.

— Eredj mán te Juli! Ne légy olyan! Az elején én is éreztem valami hidegséget a szivem tájékán, de megembereltem magam. Látod e nem is mondtam neked semmit. Aludjunk!

— Aludjunk! Jó éjszakát!

Egymásnak dőlve aludt el a két leány. A száguldó vonat vitte őket ismeretlen helyre, ahova elindultak szerencsét próbálni. Mindenki elaludt a kocsiban, a vonat száguldott erdőn mezőn keresztül. A mozdony dühösen furt magának utat a sötét éjszakában, két nagy vörös szeme kisértetiesen világított, kéményéből vastag füstfelhőt és szikrazáport lökött ki. Hajnal lett, mire a Cluj-i állomásra befutott. Fütyült egy hatalmasat aztán a mozdonyvezető parancsára megállt. A nagy lármára, jövés-menésre felébredt a két székely leányka. Ijedten körülnéztek.

— Hol vagyunk? Milyen állomás ez? — kérdezték.

— Ez bizony Cluj, lelkeim — szólt egy jóakaratu nénike.

— Jaj, hamar, hamar száljunk ki — mondták a lányok és sietve kapták föl átalvetőjüket.

— Ráérkeztek lelkecskéim, itt sokáig áll a vonat. A cselédpiacra igyekeztek ugy-e?

— Oda mennénk, édes néném — mondta Juli — csak tudnánk merre van.

— Hát egy darabig velem jöhettek, útbaigazítlak én titeket.

— Köszönjük néném, köszönjük jóságát.

— Hát csak gyertek.

Kiszálltak a jó meleg vonatból. Arcukat megcsapta a friss hajnali levegő. Olyan nagy sokaság tolongott itt hajnalban, amilyen a falujukban csak lakodalmakon szokott lenni. El is veszítették volna egymást a tömegben, ha a jóságos nénike nem terelgette volna őket maga előtt. Kiléptek az állomásépületből és megindultak a hosszú úton a város felé. Mire az utca végére értek, már világosodott. Itt megállt a nénike, megmutatta merre térjenek be, hogy éppen a cselédpiacra érjenek. Sok szerencsét kivánt nekik és elment ellenkező irányban. Sajnálkozva néztek utána a lányok, mintha egy régi jó ismerősüktől váltak volna el. Megindultak a piac felé. A kedves jóasszony pontosan odairányította őket. Már reggel volt, mire megérkeztek. Itt találtak már egy nehány leányt és legényt, akik szintén szolgálatot jöttek keresni.

Lassan népesedni kezdett a piac. Egyre jöttek a lányok és legények. Ki egyszerű paraszti ruhában jött, átalvetőben hozva a holmiját, ki urasan kiöltözve, kosárba, vagy éppen bőröndbe csomagolta a ruháit. Székely leány is nagyon sok volt. Olyan is, aki csak most jött faluról, meg olyan is, aki régen itt szolgál a városban. A lárma egyre erősebb lett. A sok tarka szoknya és kendő között ott virított a Huedin vidékéről való lányok szépen himzett ingválla és rózsás fejkendője. Olyan volt az egész piac, mint egy tarka rét.

Julis és Mari ámulva nézegettek jobbrabalra.

— Még mindig jönnek — szólt félénken Julis — tán helyet sem kapunk, ha ennyien vagyunk.

— Ne félj, te bolond! — vigasztalta Mari — jönnek mindjárt a nagyságák is. Megmondta nekem Nagy Erzsi, hogy a nagyságák sokkal később jönnek, ők nem olyan koránkelők, mint mi. Csak vigyázz magadra, nézd meg jól, hova állsz be. Vedd elő a könyvedet, hogy kéznél legyen.

Csak úgy zúgott a piac a sok trécseléstől, nevetéstől. Ismerős lányok és legények tréfálkoztak egymással. Csak az újonnan jöttek viselkedtek csendesebben és várták a sorsukat.

(Folyt. köv.)

Cluj / Central University Library Cluj

Álmos táskák.

A fehér ágy integet:
Várja a kis sereget.
Álomország kapuja,
Régen tárva és nyitva.

Jaj! de álmosak vagyunk.
Mindjárt el is aluszunk.
Sokat, sokat játszodtunk,
Labdáztunk és szaladtunk.

Labdától elbúcsuzunk,
Már alig visz a lábunk.
Ildi szeme lecsukva.
Alig viszi Duduska.

A kis csapat berepül.
S rájuk álom települ.
Reggel vigan ébrednek
S új játékhoz kezdenek.

Itt a cserebogár!

Ez a szedte-vedte vendég,
Kopogtatott nálunk nem rég.
Jött hirtelen, hívás nélkül,
A fölébredt föld mélyébül,
S most úgy eszik, majd megszakad,
Pedig tudja, hogy nem szabad.
Ahogy reggel kisüt a nap,
Őkelme is lábára kap.
Kimegy szeméből az álom
S kezdődik a dinom-dánom:
Evés, evés, mindig evés,
S akármennyi, mindig kevés.
Gyümölcsfáink friss levele
A gézengúz eledele.
Reggelire, estebédre,
Mindig ez a csemegéje.

A szegény fák sírnak-rínak,
Fájdalmukra orvost hívnak,
Könyörögnek a levelek,
Meghallja az erdő, berek,
S már is jönnek a madárkák,
Eszik, csípik vidám kedvvel,
Megbírkóznak százezerrel.
Bizony, ha ők nem volnának,
Vére fogyna a sok fának,
S nem teremne a cseresznye,
Alma, körte egy szemet se!
A madár így segít nekünk,
Együtt örül, búsul velünk,
Szeressük hát mi is őket,
E hűséges kármentőket.

Móra László.

Bubika.

Irta: **Dávid Gabriella.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bubika három éves volt már és az egész család szemefénye. Hogyne, hiszen Bubika volt az egyetlen fiú a családban. Igaz, hogy az f-et sz-nek mondta, az s-et is sz-nek, az r-et l-nek, meg mit tudom én hány ehhez hasonló változást eszközölt az ábécében, új szavai pedig talán egész szótárra valót tettek volna ki, de azért mégis csak fiú volt, önérzetes fiú. Csak fiú voltára kellett hivatkozni s Bubikával mindent el lehetett érni.

Hanem ezt nagyon kevesen tudták ám, még nagymamája sem tudta, akinél Bubika nyaralt. De hát nem is igen lett volna szükség rá, mert Bubika jó kis fiú volt. Sohasem sírt, nem nyafogott, nem zsémbelődött, megette a tejberízst, reggelenként pedig mosolyogva kérte a „kájécskát" s azt mind egy cseppig kiitta. Csak a mosdatást nem szerette s nem tudta megérteni, hogy miért nem pancsolhat kedvére a mosdótálban s miért mosdatják őt mindig mások, mikor ő fiú.

A mosdatás iránt érzett ellenszenvét ki is mutatta nem egyszer s mikor Mariska néni is eljött nagymamához, egyenesen megtagadta az engedelmességet. Nagymama szörnyen felháborodott ezen a merészségen s Bubikát alaposan összeszidta. Bubika csak nézett-nézett... Vajjon igaz az, hogy nagymama haragszik? S mikor látta, hogy itt tréfáról nem lehet szó, elgörbítette kicsi száját s rázendített a legkeservesebb nótára, amit a gyerekek kotta nélkül tudnak. Sírt, sírt Bubika.

Már nem ellenkezett tovább, engedelmesen nyújtotta kezét Mariska néninek s míg Mariska néni mosdatta, hatalmas könnycseppekkel szaporította a mosdóvizet.

„Hát mondd csak Bubika, miért is sírsz te?" — kérdezte Mariska néni.

„El isz menet és lilággá, itt isz hadom, jammamát" — volt a kitérő válasz, de amiből Mariska néni azért éppen eleget értett.

„De hogy mondhatsz ilyet Bubika, hiszen te fiú vagy, a fiúk pedig nem szoktak világgá menni?!" — felelte Mariska néni, amire Bubika könnypatakjainak zsilipje egyszeribe lezárult s ismét mosolygott, mert hát ő fiú.

Hanem a „fiú"-ság körül is volt egy kis baj. Bubikát — mindamellett hogy játszónadrágot viselt — mindenki kislánynak nézte. Ez pedig Bubika önérzetét szörnyen bántotta s úton-útfélen igyekezett bebizonyítani, hogy igenis ő fiú. Ha a cseléddel a piacra ment, minden csikó-tulajdonost megkérdezett: „bácsi eladja a a csitlót, ezt a csitlót megvesszüt s attol én is csitlóval medet a sőlőbe, mint aputa..." Ilyen beszédek után természetesen nem merték kétségbe vonni azt, hogy Bubika fiú.

Egy szép napon nagymama régi ismerőse jött a házhoz, aki még nem ismerte Bubikát, s amikor Bubika izgalomtól kipirult arccal szaladt be s újságolta, hogy: jammama, jammama Béla szelmászott a szenyő-szála" — a kedves néni jóságos mosollyal simogatta meg Bubika fejét: „Béla felmászhat a fenyőfára, mert Béla fiú." — „Hiszen én isz sziú vadot", vágja rá Bubika sértődötten, s már szalad is és mászik, mászik a „szenyő-szála".

Hirtelen keserves sikoltás szakítja meg a beszélgetést. Kirohannak s ott találják Bubikát a fenyőfa alatt. Szegényke csak sír s nem tud felállni.

Bubikát a kórházba szállították, mert eltört a lába. Nehány napig lázasan feküdt, nem szólt senkihez, de később már mosolygott ismét, az ő kedves mosolyával s akkor anyukája, aki mindig mellette volt, megkérdezte tőle:

„Mondd csak Bubika, miért is másztál te fel a fenyőfára?" — „Azért, mert én sziú vagyot!" felelte Bubika s rejtelmesen mosolygott. Anyuka, aki jól ismerte az ő fiacskáját sejteni kezdte, hogy itt miről lehet szó, szeretettel simogatta borzas fejét:

„Tudod mit Bubika, le fogjuk vágni a hajadat s akkor senki sem gondolja többé, hogy kislány vagy s akkor nem kell többé a fenyőfára sem másznod." Bubika a szinte vállig érő szőke, göndör hajához kap, egy kicsit gondolkozik, de végül csak győzedelmeskedik benne a „sziú" s megadja magát: „Ló attol vágtátot le a halamat."

Találos kép.

Melyik költőnknek melyik versével van vonatkozásban a fenti kép? Irjátok meg és küldjétek be!

JÓBARÁTOK LEVELEI

Satumare, 1935 május 14.

Kedves Győző és Enikő!

A repülőgépemet elmosta az eső (hiszen papirból volt csak!). Hálás vagyok, hogy gondoltok reám és vártatok. A kirándulásaitokra nagyon kiváncsi vagyok, én is szeretnék ott lenni, de édesanyám sokkal jobban le van foglalva, hogy sem ideje volna ilyesmire. De azért én sem ülök tétlen. Most is kertészkedek. A tornác könyöklőjére csináltam hosszú ládákat. Egybe végig vörös muskátlit, a másikba rózsaszínűt, s a harmadikba fehéret ültettem. Aztán csináltam kis rácsozott faládikókat, úgy hogy felakaszthatom a falra. Az egész láda fehér, csak a lécek faragott teteje kék. Ha látnátok, hogy milyen szépek! A ládákban, persze cserepes futóka van. De ez még nem minden. Drótkosarakat is készítettem, amelyek hosszan csüngnek le a tornác boltozatáról. Ezekbe futó mályvát ültettem. Édesanyám olyan drága, még pénzt is ad, hogy szeget, deszkát, no meg, hogy virágot vegyek. Én meg a lehető legnagyobb örömmel csinálom. Mikor aztán már nem dolgozok, kiülök a tornácra és órákon át hegedülök a virágaimnak. Ők meg szépen rám mosolyognak. Nem is tudnám hosszabb időre elhagyni őket.

No, de most már kedves Győzőm, várom a beszámolótokat. Mindkettőtökre szeretettel gondol **Attilátok.**

ÉDESAPA SZÜLETÉSNAPJÁRA.

Ime, hoztam kis szívem,
Virág a közepiben.
Kis virágom illatos,
Rajt' madárka kis dalos.
Illatot küld a virág,
Üdvözli most jó apát.
Aki minket (engem) úgy szeret,
— Oh, be szép a szeretet! —
Ágon ringó kis madár,
Jőjj, jőjj, repülj gyorsan már,
Dalold ajkad énekét:
„Jó apácska, sokszor érje
Születési ünnepét."

Hová lett Danika?

Irta: Horváth Sarolta.

Ring, ring a bölcső a szobában,
Pihen benne a kis Dani.
De Gyurinak már nincen kedve
A bölcső mellett állani.

Apjáék a mezőre mentek
S addig itthon Gyuri a gazda,
Pedig a patak s a sok pajtás
Mind a rétre, erdőre csalja.

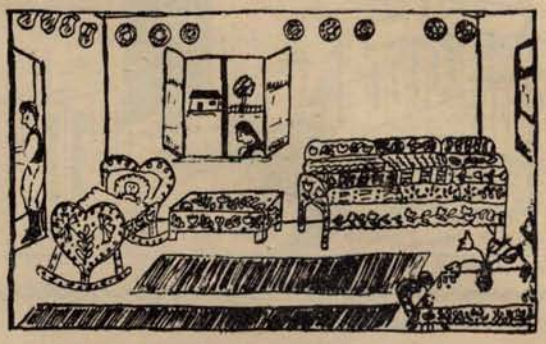

Csevegés Tudóka Ferkóval.

A földrengésről és tűzhányókról.

— Tantió bácsi kérem, olvastam az újságban, hogy Japánban ismét kitört egy tűzhányó, meg azt is olvastam, hogy Törökországban borzalmas erejű földrengések voltak, melyek rombadöntöttek több falut, száz, meg száz embert temettek a romok alá és ezreket tettek hajléktalanná. Tessék nekem megmagyarázni, hogy milyen az a tűzhányó hegy, hogy mi okozza a kitöréseket és a földrengéseket?

— Azt úgye bár, Ferkó fiam, többször olvastuk a régi meséinkben, hogy a sárkányok, táltos paripák tüzet, lángot fújtak szájukból, orrlyukaikból, de azt is tudjuk jól, hogy ez csak a mesében van így s ezeket a valóságban még senki sem látta. Ezzel a tűzhányó heggyel azonban már másként áll a dolog. Ez már szomorú és fájdalmas való és kézzelfogható is lenne, ha az ember meg nem égetné rajta az ujját... Na de most dologra Ferkó fiam, lássuk hát, hogy is állunk ezekkel a fenemód pipázó hegyekkel? De hogy ezt megérthesd, először egy alapos magyarázatot kell adnom Földünk alakulatáról:

— Földünk köröskörül, a tenger alatt is, szilárd kéreg borítja. Ez az a föld, melyen élünk, járunk-kelünk, melyre építjük házainkat s melyet felszántunk, boronálunk, hogy megteremje mindennapi kenyerünket. Földünk felszíne hegyes-dombos, lapályos, és így van a tengerek alatt is, mert, ahogy a tengerekben a kisebb-nagyobb mélységek váltakoznak, úgy alakul ki a tengerfenék hegyes-dombos alakja is. Földünknek ez a szilárd kérge azonban korántsem olyan vastag, mint, amilyen a Föld átmérője, hanem aránylag nagyon is vékony; a Föld hatalmas tömegét egy tojáshoz viszonyítva azt mondhatjuk, hogy a tojásnak vastagabb héja van. Mig a Föld átmérője az egyenlítőnél 12754 kilóméter, addig a szilárd kéreg vastagsága alig harminc ezer méter. Ezen a szilárd burkon belül a Föld anyaga még mindig több ezer fok hőmérsékletű izzó, folyékony és gázhalmazállapotú egybe olvadt fémek, ércek és kőzetek lávájából áll, mely a Föld középpontja felé a nagy nyomástól egy acélnál is tömörebb maggá van préselve. A Föld forgása következtében ez az izzó láva anyag lassanként kihül, megszilárdul és így a Föld kérge állandóan vastagszik. Azonban ez nem megy olyan egyszerűen, mert azt tanultuk a fizikából is, hogy a különböző testek a hőmérsékletcsökkenés következtében összehúzódnak. Ez az összehúzódás pedig nagy tömegű testeknél sokszor igen nagy erőt tud kifejteni. Láthattuk ugyebár, hogy egy cserépkorsóba, vagy facseberben gyorsan megfagyó viz szétrepeszti a korsó, a cseber oldalát. Igy van ez a földnél is. A szilárd kéreg belső felénél a folyékony anyagból megszilárduló részek néha olyan erővel húzódnak össze, hogy a földburkon hatalmas repedések támadnak, melyen keresztül előtörhet a Föld gyomrából az izzó láva és nagy füst és hamufelhők kilövellése közben kő és láva eső zúdulhat a föld felszínére. Ez természetesen borzalmas erejű és hangú robbanások, állandó morajlás és földrengés közepette történik. Általában egy-egy tűzhányó kitörését mindig földrengés előzi meg. Tehát a földrengés egyik oka ez is lehet, de előfordúl földrengés, mint most is a törökországi, anélkül, hogy a közelben tűzhányó kitörések lennének. Ilyenkor a legvalószínűbb ok az lehet, hogy a Föld kérgében, szintén belső erők összehatása következtében hatalmas földrétegek tolódnak el egymástól és megrázzák, megremegtetik a föld felszínét. Némelykor a földrengések igen nagy

Mivel a gyermek már szundikál,
Ott hagyja Gyuri csöndesen
S hogy hozzá senki be ne menjen,
Az ajtóba seprűt teszen.

De a szemfüles szomszéd Zsuzska,
Látva a Gyuri távozását,
Kivette Danit a bölcsőből,
Hogy megijessze a pajtását.

erejűek szoktak lenni és borzalmas pusztítást végeznek az ember gyarló, ingatag munkájában. Szempillantás alatt falvak, városok omlanak kártyavárként össze, maguk alá temetve az embereket, a vizek: tengerek, folyók kilépnek medrükből, elöntik partjaik mentét, a föld felszínén hatalmas árkok, szakadékok, repedések keletkeznek, melyekből melegvizű források, geizirek törnek elő.

Földrengések igen gyakran szoktak lenni. Hazánkban is szinte minden esztendőben észlelnek földlökéseket. A földtani intézetek érzékeny műszere a seizmográf pontosan jelzi, hogy, mikor és körülbelül hol mozdul meg a föld. A legtöbb földrengés Japánban fordul elő. Ott az utóbbi nyolcvan esztendőben körülbelül ötvenezer földrengés volt. Különben ez természetes is, mert Japánban van a legtöbb működő tűzhányó.

A tűzhányók kúp alakú, lávából felépített hegyek szoktak lenni, melyek a kitörések által képződnek. Tetejükön tölcsérszerű nyílás van, melyen a láva előtör. Az éppen szünetelő vulkánok is szinte állandóan füstölögnek, gőzölögnek. De megtörténik az is, hogy már rég kialudtnak hitt vulkánok hirtelen kitörnek, váratlanul borzalmas katasztrófákat idézve elő. Némelykor egész vulkánikus szigetek robbannak fel és merülnek el a tengerben. Sok ilyen vulkánikus sziget van a Csendes óceánban és az Indiai óceánban. Az egyik legnevezetesebb a Szumatra és Jáva közötti Krakatoa, mely mostanában is gyakran kitör.

Működő vulkánok minden földrészen vannak. A hozzánk legközelebb eső Olaszországban van, a Nápoly melletti Vezúv, mely ma is állandóan füstölög. A Vezúvnak legborzalmasabb erejű kitörése, melyet ismerünk, a Kr. sz. utáni 79-ik esztendőben volt, mikor Pompéji és Herculanum városokat teljesen letörölte a föld színéről. A Vezúvhoz nagyon közel van a sziciliai Etna és az olasz part melletti Stromboli szigetvulkánok. Ezek is szinte állandó működésben vannak.

Mikor már egy vulkán kialvófélben van, még azután is sokáig, évszázadokig lehet észlelni rajtok úgynevezett utó-vulkáni működést. Eleinte még sokáig füstölög, majd kéngőzöket lehel ki magából, vagy forró víz tör fel belőle. Hazánkban is vannak utóműködéses vulkánok, pl. a torjai büdös barlang, mely ma is kénes gőzöket és gázakat lehel ki magából. Vannak Transzilvániában kialudt vulkánok is, pl. a Szent Anna tó is egy kialudt vulkán kráterében foglal helyet. Általában a tengerszemek, a magashegyi tavak, mind vulkáni kráterekben találhatók.

Még sok mindent lehetne elmondani Ferkó fiam, úgy a vulkánokról, mint a földrengésekről, de körülbelül ez az, amit röviden, egybefoglalva, tudnod kell.

Nagy Kálmán.

Tavaszi dal.

Lánc, lánc, eszterlánc,
Eszterlánci cérna.
Cérnából lesz karika,
Forduljon ki Marika.

Este felé a nagy erdőből
Fütyörészve tér meg Gyuri.
De — borzalom! Üres a bölcső,
Eltűnt belőle kis Dani.

Csak este hozta haza Zsuzska,
A mosolygó kicsi Danit.
S így nem verte meg édesapja
A szófogadatlan Gyurit.

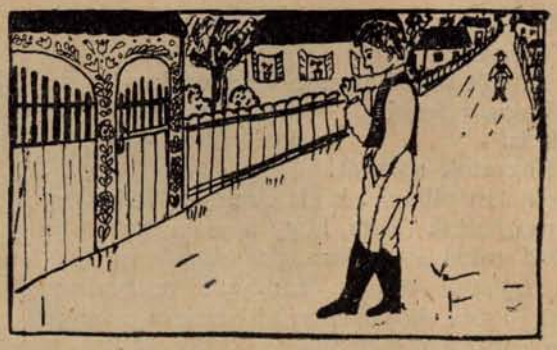

A háromfejü sárkány.

Irta: **Vadnay Dezső.**

Gyerekkoromban nagyon szerettem a sárkányozást. De az én sárkányom nem olyan kis mihaszna papirdarab volt, mint amilyenekkel a szegény cluji gyermekek szaladgálnak egy szál cérnánál fogva lihegve, fujva a magas bérházak között, s fel nem szállnának még az első emelet ablakáig se, hanem „igazi" álló sárkány.

Én csak addig szaladtam vele kis városunk gyepes utcáin, míg a házak tetejét elhagyta, onnan aztán már magától emelkedett a magasba; vitte, repitette a lenge szél, míg a spárgából tartott, aztán a sürgönydrótokon, keritéseken keresztül szépen bevezettem tágas udvarunkba s ott késő estig gyönyörködten a csillagokkal egybeolvadó sárkányban.

— Hej, fiam, — mondotta egyszer édesapám, — az én időmben nem ilyen sárkányok voltak!

— Hát milyenek? — csaptam fel a fejemet érdeklődve.

— Fejes sárkányok.

Csodálkozva bámultam édesapámra. Mindjárt a mesebeli sárkány jelent meg képzeletemben, aki parazsat eszik, tüzet okádik. Félénken kérdeztem:

— Szájuk is volt?

— Az is, de csak festve.

— Jaj, de szeretnék én is egy olyat, — kérleltem apámat.

— Hát jó, — majd csinálok egyet, ha ráérek.

Attólfogva nem volt maradásom. Éjjel-nappal a fejessárkányon járt az eszem. Még álmomban is velük viaskodtam. Addig rimánkodtam aztán édesapámnak, míg egyszer csakugyan elvitt a szitáshoz. Ott kiválasztott egy félredobott szitakávát s miután az alku hamar készen volt, boldogan vittem haza a sárkány fejéhez való anyagot. Mert míg a sárkány egyéb testrészéhez száraz nád szükséges, a fejét könyű kávából szokták csinálni.

Otthon aztán szép egyenes nádszálakat, papirost, spárgát szedtem elő édesapámnak, s míg ő szabott, faragott, azalatt én nagy szakértelemmel hozzávaló csirizt kevertem nullás lisztből egy bögrében.

Kiváncsian néztem apám kezének minden mozdulatát, mit hogyan vág, mit hova helyez s lassanként kialakult keze alatt a különös formáju sárkány, három hatalmas fejjel óriás testén.

Végre teljesen elkészült a szörnyeteg, hosszú bozontos farkát is felkötöztük alsó testére, aztán naplementekor izgatottan vittem ki az utcára, hogy felengedjem.

No, csak ez kellett az utca gyerekeinek! Ahányan voltak, mind körém sereglettek, aprajanagyja ott zsivajgott a szörnyszülött körül, alig tudtam tőlük felengedni.

Az egyik készséges barátom üstökön ragadta, a másik pedig a farkát emelte fel, nehogy végigfetrengjen vele az út porában, úgy vitték feladni, aztán, mikor az elegendő spárgát engedtem utána könnyedén megszaladtam vele.

A csodálatos sárkány méltóságteljes libbenéssel emelkedett a magasba. A gyerekek ujjongtak, lármáztak. Ugy ünnepeltek engem, mint egy csatából győztesen hazatérő hőst, ország-világokat járó vitézt.

Én pedig büszkén álltam meg az utca közepén s mind feljebb és feljebb engedtem dicsőségem csillagát a magasba. A gyerekek most már irigykedve álltak körül, hol rám, hol a bárányfelhőket hasító sárkányomra sandítottak nagy vágyakozással, s kimondhatatlan boldogok voltak, ha könyörgésükre megengedtem fogni egy-egy pillanatra a spárgát.

— Húz?

— Húz.

— Mutasd!

S nem volt vége-hossza a kiváncsiskodásnak.

— Engedd feljebb! — indítványozta egyik is, másik is.

— Hozzatok spárgát!

Erre aztán pillanatok alatt annyi gombolyag spárgát nyujtottak felém, hogy a sarki szatócs is büszke lett volna a boltjára, ha azt mind a raktárában tudhatta volna. Én aztán többszörös hurokkal utána kötöztem a többinek s nagy boldogan engedtem feljebb.

— Küldjünk postát is utána!

Hát jó! Szép kerek darabokat formáltunk ki keményebb papirból s a közepén ráhuztuk a sárkány zsinórjára. A szél pedig belakapaszkodott a „póstába" s körülforgatva vitte fel a sárkányig.

Mikor már a tizedik postát engedtük utána, egyszerre vége lett örömömnek. Valami nagy könnyebbséget érzett a kezem, megszünt a sárkány húzása. Hát, amint elállt lélekzettel jobban odanézek, látom, hogy lassan, lusta mozgással szabadjára száll a sárkány s néha nagy ívben fordul meg a levegőben, mintha csak ügyességével akarna kérkedni a gyereknépség előtt.

— Elszakított! — hangzott a sok gyerektorokból egyszerre.

— Hajrá, utána! — adtam ki a jelszót.

S ahány épkézláb gyerek volt, mind a szörnyeteg után vetette magát. Városunk nem kis területen feküdt, de már a kültelkeken jártunk s a sárkány még mindig nem ért földet. Végre még kettőt-hármat kígyódzott hosszú farkával, aztán egy magas kerítéssel körülvett kertben szemelve ki pihenő helyé, egy nyárfa derekába kapaszkodott. Mintha diadalmasan mondta volna:

— Itt fogjatok meg, ha tudtok!

— Nahát én megfoglak, — gondoltam magamban s azzal két pajtásom válláról felkapaszkodtam a kerítésre, onnan pedig átvetettem magamat a kertbe. Még ketten-hárman követtek nagy készséggel, aztán ott megbeszéltük a fára való mászás dolgát. A vége az lett, hogy engemet vállukra kapva, megkapaszkodtam az alsó ágba, onnan már magamtól kusztam felfelé.

— Még feljebb! Még feljebb! — biztattak alulról, de nekem nem kellett a biztatás, mentem én magamtól is. Már majdnem elértem a sárkány farkát s ahogy meg akarom fogni, egyszerre csak ropp! letörött a gyenge ág alattam, s szédülten terültem el a fa alatt.

Forgott velem a föld, a fejem kóválygott. Társaim ijedten néztek rám s tanácstalanul vettek körül. De annál nagyobb volt örömük, amikor kis idő mulva kinyitottam a szememet s föltápászkodtam a földről.

— Menjünk haza!

— Hát a sárkányt itthagyjuk? — kérdezték félénken társaim.

— Itt, — mondtam erőltetett mosollyal, pedig jobban fájt nekem a sárkány elvesztése minden dicsőségnél. Hiszen pajtásaim sem irigykedve néztek már rám, hanem sajnáltak.

Késő este érkeztünk haza. Otthon vacsora nélkül feküdtem le s bizony még másnap is szédült a fejem, de, hogy nem történt komolyabb bajom, azt igazán a jó Isten őrző angyalának köszönhetem, aki mindig velünk van a veszély pillanatában...

A sárkány, a pompás sárkány azonban ott maradt örökre a fán, sem én, sem más gyereknek nem volt többé bátorsága felmászni utána.

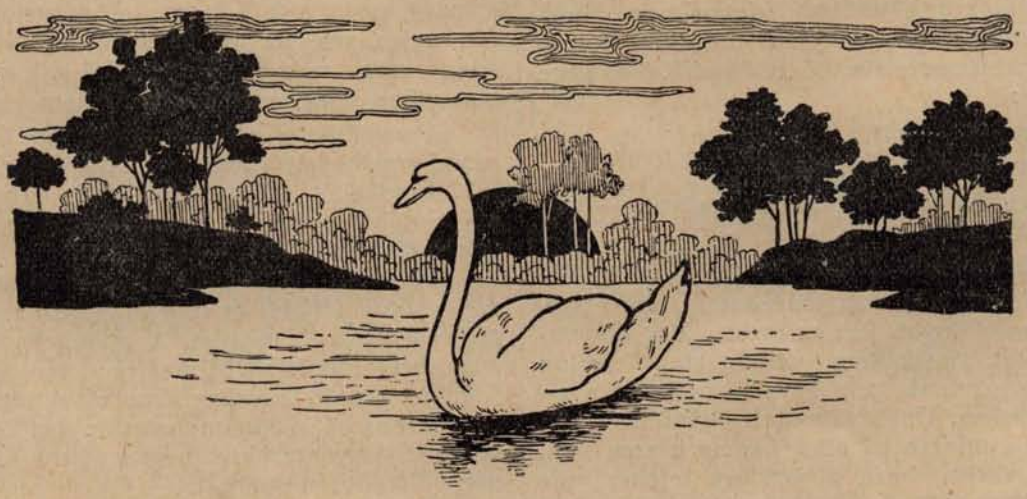

Hattyú a tavon...

Omladozó régi kövek között.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Munka után.

Irta: **Dezső bácsi.**

A szorgalmas tanulásnak,
Nagyon sok a haszna,
Mégis be kell lássuk, hogy az
Elmét kifárasztja.
Ép ezért a szellemet is
ki kell pihentetni.
Fáradt lélek nyugtot kíván,
Nem tagadja senki.
Virágos rét, erdős halom...
Reánk vár most a nyugalom!..

Az iskola nagy csengője,
Vígan búcsút jelzett...
A rég kívánt vakáció
Fokozza a kedvet!
Jó tanító bácsi s néni,
Úgy fogunk pihenni,
Hogy, amire tanítottak,
Nem felejtjük el mi.
Az új munkát aztán ősszel
Folytatjuk majd friss erővel!

Ámde addig mulatgatunk.
Hív az erdő s berek...
Csörgő csermely így csábítgat:
— Jertek! Fürödjetek!
Színes, hímes szép pillangó
Ide-odaszállva,
A szárnyával integet, hogy
Szaladjunk utána!
S amint játszunk dalolgatva,
Örül még az Ég is rajta.

Hát, aki a vizsgán bukott,
Mostan mit csináljon?
Ne bújjék el, hanem inkább
nézzen körül, s lásson!
Figyelje meg, mily szorgalmas
Az egész természet.
Föld, fa, bimbó, rügy, méh, hangya,
A munkától éled...
Fogadja meg most a lusta,
Hogy nem marad lelke puszta.

Felékíti szorgalommal,
Éber tanulással.
Amit ráró feladata,
Mindent buzgón vállal.
Ha megtartja fogadalmát,
Öröm lesz a része.
Társai is megbecsülik,
Megszeretik érte.
S még boldogabb lesz a nyarunk,
Mert k ö z ö s e n vigadhatunk.

Egyszer egy királyleány...

Részlet **F. László Marcella** és **Illyés Károly** most bemutatott mesejátékából.

VI. kép.

(Színpad: Erdőrészlet. Nagy fa aljában alszik a királykisasszony, a szíve táján kicsi lámpácska elrejtve, a sötétségben éppen csak hogy kivehetők a fák körvonalai és az alvó királykisasszony. Csupán a lámpácska fénye világít át a homályon. Az erdő fái közül hangok hallszanak.

I. RABLÓ: Na, már pedig nekem akármit beszéltek, mert az nem szentjánosbogár, s nem is lámpa. Ott valami ember alhatik a fűben. Én úgy nézem a fa tetejéről, hogy az arany gyűrűjéből ragyog ki a gyémántkő. Mert olyan a ragyogása, mint a gyémántkőnek.

II. RABLÓ: Gyémántköves gyűrű? Ez éppen nekünk való.

RABLÓVEZÉR: Na, akkor gyerünk pajtások iziben. Azt a gyémántköves gyűrűt nem hagyjuk ott a fűben. (A rablók jönnek lassan. Hallszik a lépésük. Pisztollyal, késekkel vannak felfegyverkezve.)

III. RABLÓ *(félkalkan)*: Nini, egy leányka alszik a fűben!

RABLÓVEZÉR: Nem érdekel engem az alvó. Engem a gyémántköves gyűrű érdekel!

III. RABLÓ: Hisz én is azt nézem *(közelebb megy az alvóhoz, de a vezér megelőzi.)*

RABLÓVEZÉR *(nyersen, durván)*: Várj! *(Félrelöki a rablót s ő lép az alvó felé. Kihúzza a kését. A közönség jól látja a mozdulatait. Az alvó fölé hajol, hogy leszúrja. Ebben a percben előlép az erdő fái közül az erdő tündére és tiltón emeli fel a kezét.)*

ERDŐ TÜNDÉRE: Állj meg, rabló! *(Rabló megretten, hátralép, kiejti kezéből a kést.)* Ezt a leányt az erdő védi. *(Szigorúan)*: Mit akartál, rablóvezér?

RABLÓVEZÉR *(kevesebb hetykeséggel)*: Úgy láttuk messziről, a fa tetejéről, hogy gyémántköves gyűrű csillog a fűben.

ERDŐ TÜNDÉRE *(kacag kedvesen)*: Oh, oh, te rablók híres vezére. Nagyra tartod magadat, de nézd csak, hogy pirulsz mindjárt a szégyentől, ha meglátod, mit néztél gyémántkőnek. Igaz, gyémántkő az is, ami átragyog az élet sötétségén, szomorúságán és gyűlöletén. De azt földi ember el nem veheti. *(Megfogja a rabló kezét és odavezeti a királykisasszony mellé. Másik három rabló utána lopózik és a rablóvezér vállán keresztül kandikálnak át.)*

RABLÓVEZÉR *(megilletődve a rablókhoz)*: Majdnem szégyenfolt esett a rabló becsületünkön...

I., II., III. RABLÓ: Mi az, ami fénylett?

RABLÓVEZÉR: Egy csodálatosan tiszta, fénylő szív. Az alvó leánynak a szíve. Keresztül ragyog a ruháján. Olyan tiszta és átlátszó, mint egy gyémántkő.

I. RABLÓ: És mi azt hittük, hogy gyémántköves gyűrű.

II. RABLÓ: És még az élesnél is élesebbre fentük a késünk, hogy az életét kioltsuk.

III. RABLÓ: Szégyenlem magamat, hogy ez megesett velünk.

ERDŐ TÜNDÉRE: Most már, hogy láttátok az alvó leány szívét, úgy megmondom nek-

tek, hogy ki ez a leány. Ez maga a királykisasszony.

RABLÓK *(meglepődött rettenéssel):* A királykisasszony?

ERDŐ TÜNDÉRE: Az, aki letette királyi ruháját és eljött közzétek is, az eltévelyedett lelkü emberek közé és minden szava a szeretet szava, amely közelebb hozza a gyűlölködő, ellenséges, haragvó, békételen szíveket egymáshoz. *(Sípjába fúj, mire 8—10 kicsi tündér táncol elő rózsaszínben.)*

ERDŐ TÜNDÉRE *(az első tündérhez):* Kicsi tündérkém, én most tovább megyek és megkerülöm az erdőt. Mert, Mít gondoltok, mennyi élet búvik meg az erdő szárnyai alatt. Az erdő szellemének mindenre vigyáznia kell. Kis tündérkéim, álljatok őrt az alvó leány mellett, hogy álmát ne zavarja semmi. *(A rablókhoz):* Ti pedig elmehettek!

RABLÓVEZÉR: Engedd meg, jóságos védő szelleme az erdőnek, hogy maradhassunk, amíg felébred ez a csodálatosszívű királykisasszony, hogy halljuk a szavát. Mi, az eltévelyedett lelkü emberek, úgy sem hallunk soha jó szót. *(Szomorúan lehajtják fejüket.)*

ERDŐ TÜNDÉRE: Hát jó, maradjatok! *(eltűnik).*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(A rablók közben leülnek, vagy állanak s az alvónak mintegy hátteréül. A zene messziről, halkan megszólal, a kis tündérek táncot lejtenek az alvó körül, majd sorra féltérdre ereszkednek az alvó köré, szinte védőleg tartják karjaikat feléje. Ekkor a fák közül kis tündér táncol elő félhalkan énekel, egy kis táncot lejt, melynek végén az alvó mellé lép, majd a szemét megcsókolja. Királykisasszony felébred. Csodálkozva néz körül, dörzsöli a szemét, majd a rablókon akad meg a szeme, s egy félős mozdulattal elhúzódik tőlük.)

ÉBRESZTŐ TÜNDÉR: Oh, ne félj, a rabló bácsik nem bántanak. Azért maradtak itt mert szeretnék hallani a hangodat. És mi is szeretnénk hallani. Tudjuk, hogy az országban mindenfelé jársz, s minden szavad puha, selyemkendő, amelyet a szívek fájására puhán ráterítesz.

KIRÁLYKISASSZONY: Hát mit mondjak nektek? Mit szeretnétek hallani?

TÜNDÉREK: Valamit az erdőről, virágokról.

RABLÓK: Valamit a rablókról.

KIRÁLYKISASSZONY: No jó. Figyeljetek reám. *(Festői rendezett csoportban köréje ülnek.)* Az erdő tele volt szebbnél szebb virágokkal, a fák ágai között madarak raktak fészket.

II. TÜNDÉR: Oh, milyen szépen kezdődik.

KIRÁLYKISASSZONY: S az erdő minden lakója boldog volt, mert a madaraknak volt fészkük, a virágoknak egy árnyas bokor, ahol meghuzhatták maguk a szélben és viharban. Még a vad is odura talált. Csak hat ember nem volt boldog az erdőben.

IV. RABLÓ: Éppen annyian voltak, mint mi.

KIRÁLYKISASSZONY: Ezek ott tanyáztak, ahol a legsűrbb volt az erdő. És valahányszor reccsent egy ág, mindig ijedten kaptak a puskájukhoz, bicskájukhoz, meg a késükhöz, azt híve, hogy üldözni jöttek őket. Pedig talán csak egy félénk nyúlacska futott át a fák alatt. Ez a négy ember didergett a kemény, hideg télben és verte őket az eső a viharban, nem volt ház, amely befogadja őket.

RABLÓVEZÉR *(mintegy magában):* Milyen jól tudja, hogy nincs ház, amely befogadja őket.

KIRÁLYKISASSZONY: Néha utasok jöttek az erdőn keresztül, akiknél nem volt fegyver, ezeket kirabolták, ütötték, verték, akik ellenszegültek.

II. RABLÓ *(szégyenkezve):* Úgy volt bizony. Úgy...

KIRÁLYKISASSZONY: Pedig az élet parancsa nem az, hogy egymást bántsuk, hanem hogy egymást megbecsüljük.

II. RABLÓ: Soha ezt még ilyen szépen nem mondta nekünk senki.

KIRÁLYKISASSZONY: És mit értek a rablók ezekkel a kincsekkel? A gyűrűt talán felhúzták az ujjaikra? A fülönfüggőt, nyakláncot magukra aggatták? Nem, hanem egy odvas fa mélyébe rejtették. Nem tudtak mit kezdeni vele, mert el nem adhatták... Igy éldegéltek ezek a rablók az erdő sűrűjében. És az egyik rabló néha rátámaszkodott fokosa nyelére s haza gondolt a kicsi házukra, meg az öreg édesanyjára. És azt gondolta, milyen jó lenne templomba menni... *(Dal a színfal mögül: Fürdik a holdvilág, vagy más hasonló dal.)*

RABLÓVEZÉR *(izgatottan és türelmetlenül):* Meséld tovább, mi lett a rablókkal? Olyan érdekes. Mintha belátnál a lelkünkbe, hogy azt mondod, amit mi gondolunk, mert úgy mondod, ahogy mi élünk.

KIRÁLYKISASSZONY: Egy nap aztán ez a rabló nagyon szomorú lett. Azt álmodta, hogy meghalt az édesanyja. És akkor odaállt a rablóvezérhez és azt mondta: hazamegyek és megnézem az édesanyámat. Ha meghalt, eltemetem, ha nem halt meg, én leszek ezentúl a gyámolítója.

III. RABLÓ: És a rablóvezér nem haragudott?

KIRÁLYKISASSZONY: Nem. Elgondolkozva nézett maga elé. Arra gondolt, hogy lám, az eltévelyedett emberek nem mind gonoszak is egyszersmind. Hány visszatérne szívesen a becsületes, dolgozó emberek közé, ha volna valaki, aki visszavezetné őket.

RABLÓVEZÉR: Milyen igazat mondtál. De folytasd tovább. Mi lett a rablókkal?

KIRÁLYKISASSZONY: Egyik a másik után hagyta ott az erdőt. Hazatért kiki a falujába, ki az ekéhez, ki az elhagyott mesterségéhez.

I. RABLÓ: És, ha mi megutálnánk az eddigi életünket, vajjon mi belőlünk is lenne még becsületes ember?

KIRÁLYKISASSZONY: Ha dolgozni akartok és dolgozni tudtok, és nem szegi kedvetek az élet sok-sok igazságtalansága, igen, belőletek is lesz még becsületes ember. *(Függöny le.)*

Sudár cserefa.

Irta: **Bartha István.**

Pünköstre készülődnek. Nagytakarítás, meszelés minden háznál s így a tanítóéknál is. A három „házból" (szoba) álló mesteri lakás ósdi, kopott butorai most az udvarra kerültek ki szellőzés, napfürdőzés okából. Tővel-heggyel, amint mondani szokás. De ki tekintené itt a rendet? Jerésné meg Somodiné nem arra ügyeltek, amikor nagynehezen kicipelték, hanem csak arra, hogy minél hamarabb kirakhassák a szobákból. S hozzá még a négy lépcsős tornácfeljárón, az ám! Másnak is nagy munka lenne, de nekik éppen az. Ugyis annyi dolog van ilyenkor benn a falakkal, hogy na! Levenni, kaparni a feltáskásodott részeket; marha s lótrágyás agyaggal kifoltozgatni, megsikárolni a falsebeket végig a három szobán. Mire végire jutnak kezdhetik a meszelést. Előbb a frissen tapasztott, agyagos foltokat külön, hogy ne legyenek feltünően kirívók s ha megszikkadtak félig-meddig: legalább kétszer el kell járni rendesen az egész falfelületet. Hát még a padló felsurolása! Szürkület előtt sor se kerülhet a butorok behordására.

Nó 'iszen! van mire ügyelni nekem is. Anyám lelkemre kötötte, hogy el ne mozduljak a holmik mellől. Hempereghetek a diványon is, ha úgy tetszik. Kivételes felszabadítás s persze élek is vele. Ő szegény betegesen, igénytelenül ott jár-kél az asszonyok mellett. Ó, mert folyton a sarkukban kell lenni. Különben csak fuserálnának, mint általában a napszámban dolgozók.

Ő benn, én kinn. A leánykák, Jolán, Erzsi s még egy-két mászó apróság a hátulsó „házban" növelik a felfordulást az anyám felügyelete mellett. Azért céliránvos ez az elosztás, hogy különösen én ne legyek velük, mint fő bajszerző. Az udvaron — bánja a kutya — csinálhatok akármit.

...Szó se róla, nagy buzgalommal kezdem betölteni az új hivatalt. Előbb összemászkálom a butorok árnyékos alját, de közben nagyon várom haza apámat, aki az Ivókút kitakarításához ment el, mert... Ej, mert nem bele ejtettem még karácsony előtt a három krajcáros fütyübicskát (pedig erre igazán nem volt szükség a víz merítésnél), meg a „tőtőnek" nevezett pléhcsuprot, amire hosszú kötőt szokás kötni... A zsineg, hogy urasabban mondjam — nem örökéletű. A sok beeresztés, kihúzás, ázás siettetik málását, szakadását, végelgyengülését. Ami a vele való bánásmódot illeti, nó, arról is lehetne mesélni: nem nagyon szoktuk mi gyermekek kimélni az efféléket se, csupa szilajságból, nemtörődömségből.

Ezek az Ivókútba hullatott méltó és méltatlan tárgyak tekintve, hogy a hétszáz lelkes falú csak ebből az egy kútból iszik — nem is lehetnek csekély számban: szükségessé teszik minden évben a kút kitakarítását. Pünkösd felé, ha nem is nagyon esős a tavasz, annyira leapad benne a víz, hogy a mindenféle belepottyantott töltőktől már merengetni se lehet.

Már az este kikiáltotta Ignác a Vénszőlőoldalról, hogy ma reggel „legyenek jelen" mindazok, akik valamely napfényre kerülő tárgyhoz igényt tartanak. Ezért ment el hát apám is. Elmenése előtt persze kárpálódott s én, mint aki tényleg lúdas is a dologban: tanácsosnak véltem néhány lépésnyi „tágulást". Ezuttal csak rosszaló nézése villant felém.

...Immár mezitlábosan a diványon hengerőzöm, amit a paniti nagytata vont be újabban bordóvörös huzattal, de ami már is színét kezdi hagyni. Hempergek és várok. Rég nélkülözöm azt a „békanyúzót". S épp, mióta a kútba ejtettem egészen a szívemhez nőtt. Rágondolok nappal; éjszaka róla álmodok. S íme felvirradt a kivánt nap, mely ismét hozzájuttat ehez a „fütyübicskához". Várom, nagyon várom.

Nézem az egész emelkedő napot. Kezd nem férni a fogamra ez a felügyelőség. Hely-

hez köt, amit pedig izgékony természetem nem szívesen vállal. Jobb volna ide-oda menni. Megnézni a szomszéd gyermekeket: Domit, Ágnist s velük játékba feledkezni.

Nagyot sóhajtok: most nem lehet, felügyelő vagyok. Pedig ezeket a butorokat senki az ördög el nem vinné az udvarról. Házaló cigánynak, cigánynéknak, mégis csak nagyocska megsuvasztani való egy divány, asztal, vagy egy szét nem szedhető ágy.

Csak jöjjön már haza apám; aztán majd meglátjuk mi lesz ezzel a felügyelőséggel. Hogy sok jót jósolni neki már nem tudok, az egészen bizonyos.

Elnézegetem unalmamban a hosszú udvaron szanaszét kapirgáló tyúkokat; a figyelmes kakast, hogyan gyűjti maga köré a tyúknépséget, ha talál egy izesebb falatot. Menynyire beleoltotta a természet az előzékenységet, udvariasságot, kedvezést.

Én is például, Ágnisnak sok mindent oda tudnék adni... bár alig hat éves még.

— Vajjon mit csinálnak? — Jó volna megérdeklődni minden felügyelősködés mellett, sőt dacára... Gondolom s már azon töröm a fejemet, hogy meghívjam őket. Játszodjunk itt, együtt, nálunk.

Csak le kéne szállni a diványról s a gabonás oldalához menni, átkukucskálni a sövény„kerten". — Na, még várok egy kicsit.

Érzem, hogy ebből bajok lehetnek. Amint így futtatom az elmémet — szemembe ötlik Isten tudja hányadszor már a Vénszőlő tetején a fiatal, sudar növésű cserefa. Gyermeki andalgással feledkezem a nézésébe. Nem tudom ki a gazdája, de magasra nyeste. Mint egy égimeszelőre kötött bokréta mered a látóhatár fölé ott fenn, fenn a Vénszőlő tetején. Zsenge zöldű lombja rejtekébe gyermeki fantáziám a szarkafészket is oda képzeli. Legyőzhetetlen vágyat érzek azért a fészekért, a zöldes, pettyes tojásokért. — Oda kéne menni... Értük kéne menni.

Igy tervezem ezt már több tavasz óta, amióta szakadt térdű nadrágaim ékesen bizonyítják famászási gyakorlataimat. Ez vizsga lenne eddigi próbálkozásaimra.

Tíz óra felé járhatott az idő, amikor apám is hazaállít a megrozsdásodott „fütyü"-vel, meg a behorpadt töltővel. Bőséges intelmek előrebocsátával nyújtja át, a vízikalandból degedten visszakerülő bicskot s kilátásba helyez egynémely orcasirítést, ha netalán megismétlődne vele a mai történet.

Fogadkozok mindenféleképpen. Igérem életem jobbra fordulását, a bicsok el nem vesztését.

Apám a nyári konyhába megy a még csepegő madzagú töltővel. Közben szabad keze lemondólag legyint s én... tudom, hogy az a legyintés szoros kapcsolatban van fogadkozásaimmal; benéz a házba is, de a „nagy meszeléssel" járó felfordulást ő még kevésbé szereti, mint én, s így irányt vesz lefelé a szelid lejtőjű udvaron... Vagy a boltoshoz megy, vagy a csizmadiához „kaszinózni".

Odasettenkedek hát én is a gabonás végéhez. A rés hágcsójáról intek Ágniséknak, akik otthon tétlenkednek a kőasztal körül. Intek nekik s mivel most éppen jóban vagyunk velük (nem egyszer felborult a béke köztünk egy-egy elveszett kés s apróbb tárgy miatt, amiket idők multán rendesen náluk szoktunk megtalálni.) Mondom, most béke honol „a két szomszéd vár" felett s örömmel jönnek a pajtások. Vissza-visszatekintésük a maguk szalmatetős házuk felé: nyilvánvaló szökés.

Kis ideig eljátszadozunk a butordzsungelben, majd beavatom őket a csodák mesgyéjét súroló tervembe. Lelkes mutogatásokkal, suttogó beszéddel „buzdítom" őket a végrehajtásra.

Domi, a nálamnál egy évvel nagyobb gyerkőc az odajutás irányára vonatkozólag tesz pótindítványt. Egyébként lopakodunk ki az udvarról: elől Ágnis... (Nála nélkül mit is érne ez a kiruccanás!)

Kapunk előtt még egy utolsó haditanácsra állapodunk meg. Végérvényesen eldöntjük, hogy kerülünk (pedig én egyenesen akartam menni)... Bércút, Kicsiréf, Kacsó Mihály kertje, Hóstát ucca, s így ki a Vénszőlő sarkához.

Ebben a feltevésben sem lett volna hiba, csak abban számítottuk el magunkat, hogy a tulságos kerülő felemésztheti jártányi erőnket s mikor már a meredek, csordanyomos oldal megmászása következett volna, mint utolsó leküzdeni való: Ágnis nyafogni kezdett s miatta Domi is cserben hagyott: — ha már a „leányka" így... akkor ő sem jöhet tovább... „hagyja el inkább maga is! Hátha fészek sincs rajta?!"

Egy darabig még álldogáltunk a Szász Ferkő hegynek fel álló kapujában, a mély, vízmosásos marton. Ágnes szeméből kibugyogyantak a könnyek s Domi kézen fogta, elindult vele visszafelé, hogy elejét vegye a hangos „bőgésnek". Én keseredetten, sóhajosan, de kimért távolról követtem őket.

Igy nem szedtem szarkatojást a cserefáról, sem akkor, sem később.

Gizike álmodott.

E. Onody Rózsi.

Egy kényelmes hintaszékben ült Gizike és mosolygott. Hogyne mosolygott volna, amikor olyan szép, apró fogacskái vannak, hogy a szolgabiró bácsi elkeresztelte Rizskásafogú Gizikének. Igaz, még azt is mondta, hogy Japán tündér, meg Tearózsa. Hát hiszen ami igaz, az igaz, Gizikének tarka kimonója van háziviseletre, azonkívül szőke és illatos, hát nevezheti a jó szolgabiró bácsi Japán tündérnek és Tea rózsának is, meg Rizskásafogú Gizinek.

Miután ennyi sok nevét elárultam hősnőnknek, közelebbit is kell írnom róla, mert még azt hiszitek, hogy egyebet sem csinál, mint mosolyog, meg billeg otthon a japános kimonójában. Bizony, sokat dolgozik Gizike. Pontosan jár iskolába, soha egy órát sem mulasztva, mindig kész a feladata. Lelkiismeretes nagyon. Szabad idejében aztán jó könyveket olvas, rajzol, festeget, még verseket is ír, elárulom nektek. Azt hiszem, már ki is találtátok ennyiből, hogy a szőke Rizskásafogú Gizike okos, komoly lány.

Persze, azért szereti, ha dicsérik, ki is nem szeretné, hiszen mindenki örvend, ha szépnek találják, persze csak úgy van értéke a dicséretnek, ha tudjuk, hogy a csodált külsőségek mellett belső értékekkel is bírunk.

Gizike tehát mosolygott a hintaszékben, addig mosolygott s himbálózott, amíg szépen elszenderedett. Hallgassátok csak meg, mit álmodott.

Azt álmodta, hogy ő hamisítatlan, igazi japán tündér. Gyönyörü selyem kimonóban látta magát, amelyre aranyszálakkal apró sárkányok voltak hímezve. Csodaszép volt a ruhája, apró fapapucsokban tipegett álmában a felkelő nap, országának egyik hatalmas ősi városában.

Sok-sok csodás templomot, palotát, gyönyörű kerteket látott az uton diszes gyaloghintókban japán előkelőségeket vittek szaladva a kulik, Kelet ezer csodája vonult el álmodó szemei előtt. Ő csak ment, mendegélt. A kezei tele voltak az illatos tearózsákkal, azokat magához szorította és meg sem állott, amig a városból ki nem ért.

Egyszerre csak egy kis kunyhót látott maga előtt, gondolt egyet és belépett az ajtaján. Megdöbbenve állott meg. A szemei még kápráztak a városban látott gazdagságoktól, a templomok drágaköves, arany szobraitól, a sok színes selyem ruhás ékszeres előkelőségek megcsodálásától és ime, ebben a kis kunyhóban, ahova az álma bevitte, a legnagyobb nyomoruságot kellett látnia, kiáltó ellentétképen.

Elszomorodott szemekkel nézte a szegény, beteg japán anyát, aki nyomoruságos gyékény szőnyegén kínlódott, körülvéve csenevész, síró, éhes porontyaitól.

Arcra borulva fogadták a csodálatos tündér megjelenését, az édesanya könyörögve nyujtotta feléje sovány, elerőtlenedett kezeit.

„Óh, gyönyörüséges tündér, áldott legyen a Te megjelenésed, óh segits rajtunk, adj enni szegény, az éhségtől elgyötört gyermekeimnek, mert ime, itt pusztulnak el beteg, tehetetlen anyjuk mellett!"

Gizike, a japán tündér nagy-nagy szánalmat érzett a szívében a szegények nagy nyomorusága láttára, szemei megteltek könnyekkel és gondolkozni kezdett, hogyan segíthetne az éhezőkön.

Egyszerre csak eszébe jutottak a szép fehér fogai, amelyekre azt mondták, hogy olyanok, mint a rizskása. Lássuk csak! Benyúlt szájába s im fogacskái mint apró rizsszemek hullani kezdtek ruhájába. Gizike ámulva nézte, de vigyázott rá, hogy egyetlen szem se hulljon el. S mikor felfogott ruhája tele lett, odaadta a szegény asszonynak, hogy készítsen belőle maguknak eledelt.

Sírva köszönte meg a tündér jóságát, mert most már újra tudott szegény dolgozni, megerősödve a rég nélkülözött tápláléktól.

Gizink, a japán tündér, otthagyva jótékonysága színhelyét és szépen visszatért Európába, azaz a hintaszékbe, vagyis fölébredt.

Kábultan az álomtól, arra gondolt, hogy most már neki nincsenek szép, rizskása fogai, hogy bizony alighanem erősen csorba lehet. Nem baj, emelkedett jó kis szíve szava a hiúság fölé, tesz a fogorvos bácsi másokat, fő, hogy jóllaktak azok a szegény kicsi éhes japánkák.

Fölkelt a hintaszékből, vette a kis kézi tükrét és a szokás hatalma alatt rámosolygott tükörképére. Onnan aztán hibátlanul nevettek vissza reá szép apró rizskása fogai.

„Persze, tünődött Gizike, hiszen csak álom volt", de a Japán Tündér, Tearózsa, Rizskásafogú Gizikének mégis csak jóságáról tett bizonyságot ez az álom.

Central University Library Cluj

Az ügyes kertész.

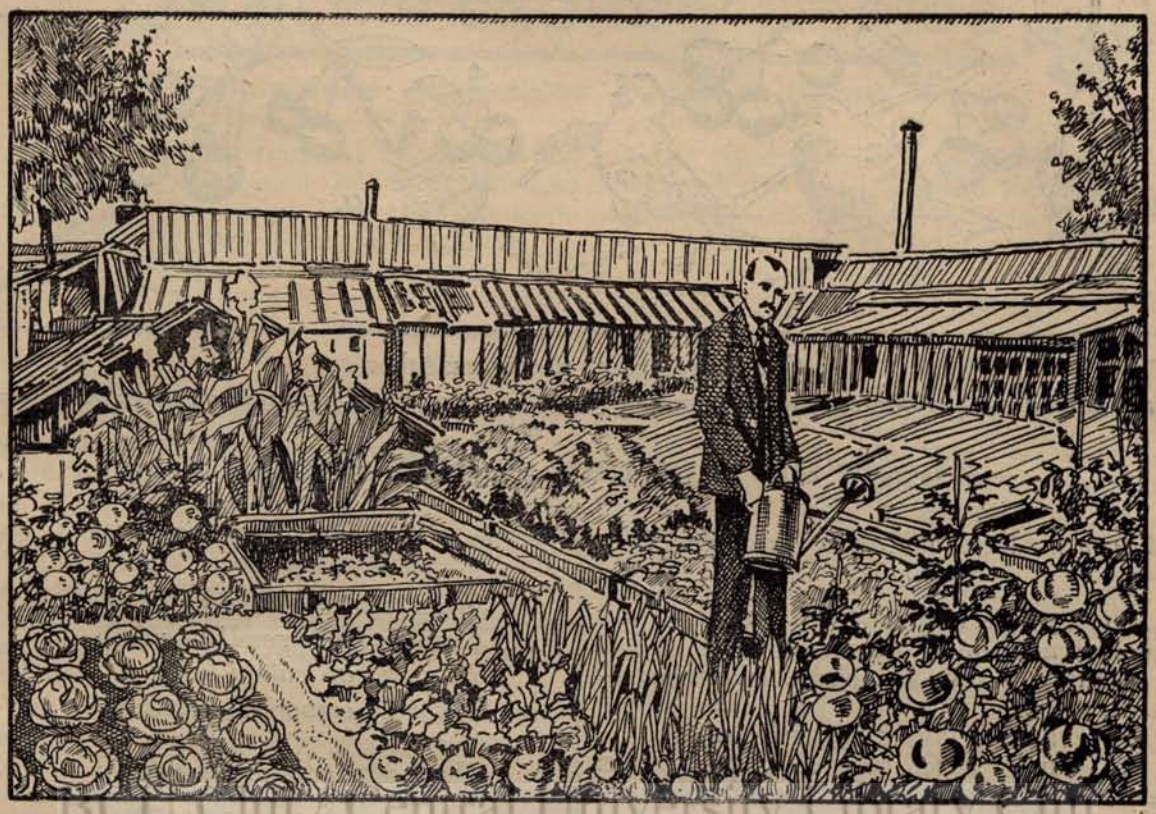

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KATICA MEG A CICA.

Ica-rica kis Katica,
Kis Katica vállán cica;
Selyemszőrű, hófehérke,
Katicának szemefénye.
Úgy gondozza, úgy ápolja,
Még a szellőtől is óvja.
Édes tejjel etetgeti,
Puha ágyat készít neki.

A vén Bodri zörög, morog:
— Ez már aztán furcsa dolog.
Én őrzöm a házat, kertet,
Cica nagysám csak heverget.
Mégis ő kapja a jócskát,
A tejecskét, a húsocskát.
Én meg mindig csontot rágok,
Kint a hideg ólban hálok.
Szedte-vette rongy macskája,
Kényes, mint a király lánya,
No, de kerüljön csak elém,
— Kutya parolámra mondom
Megtanítom móresre én!

L. Ady Mariska.

TÁNCOS ZSUZSKA.

Ismertem egy kisleánykát,
Táncos Zsuzska volt a neve,
Jóravaló kisleány volt,
A tánc volt a kenyere.
Volt ám néki kis papucsa,
Minden este egy cirkuszban
A táncot kötélen járta.
Boldog arccal, kipirulva
Köszönte meg a sok tapsot,
Mert az egész nagyközönség
Csak egyedül neki tapsolt.
Ám egy este fenn a dróton
Fodros-bodros szoknyácskában,
Megcsúszott a kicsi lába...
S lehullt a cirkusz porába.

Meghalt szegény azon nyomban.
Táncos Zsuzska ma már nem él...
Hej! ha látszik fényes szépnek,
Ládd, milyen a művészkenyér!...

Nemes Nagy Márta.

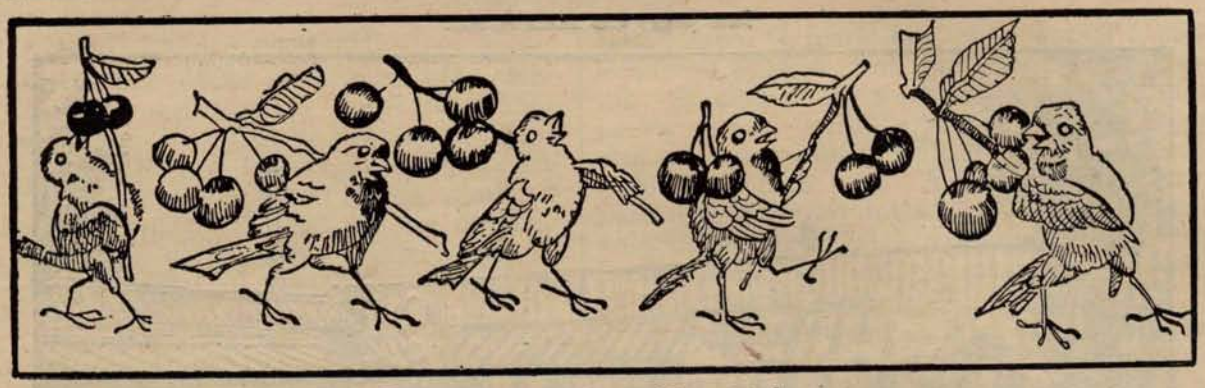

Cseresznyeszüret madárországban.

Ahogy kis munkatársaink írnak...

Milyen hibákat találtam a kis cimborák leveleiben?

Keményfi Gyuszi I. el. ot. levelében: én, olvasni, olvasom ulmeniben.
Lőrinczy Ferike IV. el. ot. levelében: Márelmult,
E szavakat helyesen így kell írni:
Én — nagy kezdő betűvel, mivel minden új mondatot nagy kezdőbetűvel írunk. Olvasni hasonlóan nagy, kezdőbetűvel, mivel ezzel a szóval is új mondatot kezdünk. Ulmeni — nagy kezdő betűvel, mivel ez tulajdonfőnév.

Polgár Dezső IV. ot.

BETEGSÉG.

Jaj, a betegség csak ne lenne,
A mindennapi rendbe benne!
Ha a házban valaki beteg,
Akkor az ember elkeseredett.

Akkor legrosszabb a betegség
Ha ragályos, nem várt vendég.
Különösen ha, az apa beteg
Akkor a család minden tagja retteg.

Kerepes. *Bérczes Pityu Ia. ot.*

Bemutatkozó.

Kiss Anikó IV. o. t., Kiss Piroska II. o. t. és Kiss Ildikó Decea-ról üdvözletüket küdik a kis cimboráknak.

Sajtos Erzsike ezen a képen mutatkozik be. Makkay Sándor: „Gyöngyvirág" c. mesejátéka előadása alkalmából készült róla ez a kép.

Lator László IV. el. ot., Sárvár (Csehszlovákia), írta az alanti verset — amely a „Prágai Magyar Hirlapban" is megjelent. Szeretettel fogadjuk ezt a kis költői lelkű diákot kis munkatársaink és olvasóink közé.

NYÁRI EMLÉKEK.

Mikor még nyár volt és
Virított a rét,
Mikor sütött a nap,
És kék volt az ég,

Mikor szállott a sok
Szappanbuborék,
Színes labdácskákkal
Telve volt a lég.

A hegyről lefelé
A patak folydogált.
Benne sok mosolygó,
Vidám gyermek állt.

Mikor még virított
Rengeteg virág
S rá ezernyi lepke
Dolgos méhe szállt,

Madarak daloltak
A lombos ágon,
Felverték a csendet
A nyári tájon.

Háztetőn a gólya
Kelepelve állt,
S hirdetve a nyarat
Ezer fecske szállt.

Elfoszlott minden, mint
Köd, vagy délibáb,
És mellettem a hó
Csendesen szitált.

Most fülembe suttog
Táncolva a szél:
„Azt üzeni a nyár,
Hogy remélj, remélj."

Lator László IV. ot., Sárvár

*

A pünkösdi számunk címlapján levő fénykép Kósa Gabi és Attila Satumarei kis cimboráinkat ábrázolja.

A mi gólyáink.

Humor.

Tanár: János! Mit adtam fel a mult órán új leckének?

Diák: A Családi kört.

Tanár: Ki írta a Családi kört?

Diák: Izé... izé...

Tanár: Rá akarja vezetni a diákot s a mellényén levő óraláncra mutat.

Diák (örömmel és diadalmasan): A Családi kört Lánczy Leó írta.

*

Az összetartásról, a szeretetről magyaráz a tanító az iskolában. Miután elmagyarázta, megkérdi:

— Most már értitek, gyermekek, hogy mi az, ami bennünketa összetart!

— Igenis! — mondja jó hangosan Pista gyerek a harmadik padban.

Pisti: Ami bennünket fiúkat, összetart, az tanító úr kérem, a nadrágszíj...

A KIADÓHIVATAL POSTÁJA

Az utóbbi időben többször hozott vissza a postás lapokat ezzel a jelzéssel: *retur!* — ami azt jelenti: vissza! A kiadóhivatal az ilyen jelzésre azonnal beszünteti a lapot. Ám mi történt! A jelzett lapok tulajdonosai reklamáló levelet küldtek, hogy micsoda dolog, hogy nekik nem megy a lap? Most ki itt a hibás? Kinek az érdekében állott a lapot visszaküldeni? Épp ezért, ha ezután valakinek több szám kimaradna, azonnal irjon, hogy utána nézhessünk a dolognak. A lemondásnál pedig azt a szót kell a lap címszalagjára írni: *refuzat* — ez jelenti a beszüntetést.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Eszperantó nyelvtanfolyam.

Vezeti: **Kormos Jenő.**

Gyakorlatok. — Ekzercoj.

La horo.

La poŝhorloĝoj, la murhorloĝoj kaj la ceteraj horloĝoj montras la horon. Sur la ciferplato estas du montriloj: la granda montras la minutojn, la malgranda la horojn. La grand a marŝas dekdufoje pli rapide, ol la malgranda.

Kioma horo estas? Oni diras: estas la unua (horo); estas la sesa kaj kvarono, aŭ la kvarono post la sesa; estas la oka kaj duono; estas la kvarono antaŭ la deka, aŭ la tri kvaronoj de la deka; estas la kvina kaj dudek unu minutoj, aŭ dudek unu minutoj post la kvina. Ĉu estas jam tagmezo? Jes, estas tagmezo, eĉ ĝi pasis je naŭ minutoj.

Irjátok meg a magyar fordítását a mai leckének és küldjétek be.

Mit játszunk gyerekek?

Szabadtéri nyári és tavaszi játék.

Kakas bácsi.

(Játszhatják fiúk és lányok.)

A gyermekek közül egy lesz a kakas. A kakas kiáll a középre, a többi pedig körülveszi s kérdik tőle:

— Hova, hova, kakas bácsi?

Kakas: A városba, kikeriki.
Gyermekek: Mit vásárolsz, kakas bácsi?
Kakas: Zöld furulyát, kikeriki.
Gyermekek: Hogyan fujja kakas bácsi?
Kakas: Igy ni, így ni, kikeriki.

Erre a gyermekek szétfutnak, kakas bácsi utánok, s akit elfoghat, az lesz helyette a kakas.

Nagy sikerrel mutatták be a kis cimborák és a felnőtt szereplők május 30-án este és 31-én délután az Al. Davila (Magyar) szinházban *Ferenczy László Marcella* és *Illyés Károly: „Egyszer egy királylány"* c. új meseoperettjét. Helyszűke miatt a következő számban közöljük a szereplők nevét.

MARCELLA NÉNI POSTÁJA

Munkatársainknak, kis cimboráinknak, jóbarátainknak kellemes pünkösdi ünnepeket kivánunk.

*

Kész András, VII. e. o. t., Tőzsér András, VII. el. o. t., Szabó József, VII. el. o. t., Májszter Ferenc, V. el. o. t., Péterffy János, VI. el. o. t., Szabó Aladár, VI. el. o. t., Szabó Sándor, V. el. o. t., Tokos András, IV. el. o. t. Făgăras. Leveleteket megkaptam — csak mert nagyon-nagyon sok volt a dolgom, azért nem tudtam eddig válaszolni nektek. Ám ne gondoljátok, hogy nem gondoltam rátok. Lelkes, tettrekész fiúknak tartalak benneteket leveletek után. Legyetek egy kis türelemmel, amint egy kis szabad időm lesz, azonnal írok nektek külön levélben kérésetekre vonatkozólag. Addig is még írhattok, sőt még fényképet is küldhettek be. — **Ulmeni-i ref. iskolások. Soós Nusika.** Minden leveled megkaptam, a kis dolgozatot is. Ügyesen megírtad. No meg lesz lepve a tanító néni, mikor majd az Uj Cimborából elolvassa! A rajz is jól sikerült a dolgozathoz. — **Keményfi Gyuszika, I. el. o. t.** Olyan gyönyörűen és hibátlanul írtál Gyuszikám, hogy örömömben kétszer is elolvastam a leveled. Irj máskor is! — **Bene Ibolyka, VI. el. o. t.** Megfejtésed átadom a rovatvezetőnek. — **Koncz Rózsika, II. o. t.** Bellus nénit nagyon megszerettétek, szavaltatok s énekeltetek neki, s mindnyájan kikisértétek az állomáshoz. Bellus néni azóta írt nekem s azt írta, hogy ő is nagyon megszeretett benneteket, ha arra jár, megint belátogat az iskolátokba. — **Balogh Ibolyka, II. el. o. t., Balogh Ilonka, V. el. o. t.** „Az a kivánságunk, hogy a jó Isten sokáig tartsa Marcella nénit, hogy sok Uj Cimborát küldhessen még. Szép meséket és szerepeket olvasunk az Uj Cimborában, a jövő vasárnap mi is fogunk szerepelni" — írjátok leveletekben. Ilonka, te még külön is megköszönöd a küldött aranyszivecskét.

Gr. Degenfeld Anny IV. el. ot. Megkaptad-e a bélyegeket? Legközelebb ujra küldök majd néhányat. Nemcsak megfejtésen töröd fejecskédet, de már ujak szerkesztésével is próbálkozol. Amit legutóbb beküldtél, azt az uj pótlórejtvényt, átadtam a rovatvezetőnek. Az Uj Cimborában majd sorra is kerül.

Bucuresti-i vasárnapi iskolások. A beküldött fényképeteknek nagyon örvendtem. Ügyes, bátor, helyes leányka volt az, akivel a képet küldtétek. A beigért hosszú levelet várom. — **Alzner Laci IV. el. ot.** Végre te is megszólaltál Laci pajtás, küldöd a rejtvény megfejtést. Szeretnél nyerni. Ám ez a szerencsétől függ. Küldd csak be rendszeresen a megfejtéseket s egyszer egész biztosan reád is mosolyogni fog a szerencse. — **Ardusat-i ref. elemi iskola.** Meglepte-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tek a leveleietekkel. Látszik, hogy a tanítónénitek milyen sokat fárad és dolgozik értetek, az irásotok, a fogalmazásotok s a helyesírásotok hű tükörképe ennek a munkának. Viszonozzátok-e legalább azzal, hogy szeretitek a tanítónéniteket és szót fogadtok neki? — **Jeney Évike IV. el. ot.** Nem rég léptél kis cimboráink közé. Már levélirással is próbálkoztál. Irj csak máskor is, Évikém. Mindig nagy érdeklődéssel olvasom majd a leveled. Hallom, bélyeget is gyüjtesz. A bélyeggyüjtés itt is nagyon élénk. — **Bálintfy Veronka IV. ot.** Leveledből azt látom, hogy értelmes, okos leányka vagy, helyesírásod szinte hibátlan. Én azonban föltételezem, hogy nem csak okos, hanem szerény magaviseletű leányka is vagy, aki másra rosszat, vagy pletykaságot világért sem mondanál. Igy is kell az iskolába járó gyermekeknek. — **Pataki Julia IV. ot., Szabó Erzsébet IV. ot., Markocsányi Ferenc III. ot., Markocsányi István III. ot., Pataki Gusztáv IV. ot., Jurasits Tibor VI. ot.** Ti is mind az ardusati ref. elemi iskolába jártok. Mindenikötök levelét különkülön elolvastam és külön-külön megdicsérem. Csak haladjatok tovább is azon az úton, amelyet jó tanítónénitek mutat. Szeressétek és olvassátok az Uj Cimborát, mert az sok hasznos dologra tanít majd benneteket. — **Gellért Mária Pál és Zoltán Cluj.** A húsvéti szám találós kérdését nagyszerűen megfejtettétek. **Horváth József.** Lapját megkaptuk, a helységnevet azonban nem tudtuk kibetűzni, így nem tudjuk biztosan, kapja-e a lapot? — **Kónyi Mária II. g. ot.** és **Olga I. el. ot. és kis Józsika.** A húsvéti üdvözletet, a Máriácska sajátkezű húsvéti festményét megkaptam s az Olgica hosszú levelét. Mondhatom, igaz gyönyörűségem és örömöm telt munkáitokban. Megkaptátok a virágmagvakat is, de a Zizi kottáit is. Majd egy kiránduláson elénekeljük. Jó lesz? Irjatok máskor is! — **Kónyi testvérek mamája.** Megtaláltam a levél legeslegeslegvégére irt pár meleg sorát. Köszönöm a jó kivánságokat, hasonlókkal viszonzom. Szeretnénk, ha, mint vérbeli pedagógus többet lenne közöttünk. Valamelyik szerdán hat után keressen fel majd a szerkesztőségben. Addig is üdvözletem. — **Pitó Laci III. g. ot.** Megkaptad a rajzkiállitás dicsérő oklevelét, volt is öröm akkor a háznál! A húsvéti bizonyitvánnyal sem vallottál szégyent. No csak továbra is ezen az úton Pitó Laci! — **Gálffy Gábor IV. el. ot. Sângheorghe de Pădure.** Látom leveledből, hogy gondod van az újság előfizetésére. Ez nagyon helyes. Minden cimborának igy kellene gondolkodni s figyelmeztetni szüleiket, hogy lejárt az előfizetés, ki kell fizetni az újságot. — **Ref. elemi iskola Ulmeni.** Eszem a lelketeket, be kedvesen irtatok. A tanítónénitek személyesen adta át a leveleiteket, amikor húsvétkor itt járt. — — **Balogh Erzsébet IV. el. ot., Balogh Ilonka V. el. ot.** Ti is az Ulmeni-i ref. iskolába jártok s az irásotokból látom, hogy sokat fejlődtetek, tanultatok, mindig kevesebb-kevesebb a leveletekben a helyesirási hiba. — **Barabás Klárika III. el. ot. Păpauţi.** Lám, milyen ügyes levéliró kis cimboránk vagy te is, tudod, hogy a neved után oda kell irni az osztályod számát, de még a dátumot is, azt az időt, amikor a levelet irod, s a helységet, ahonnan a levelet küldöd. Az ilyen rendes leveleket mindig szívesen olvasom. Csak azt sajnálod, hogy nem lehetsz velünk. Sohase lehet tudni, kicsi Kaláris, hogy egyszer valamiképp nem kerülünk-e össze? Irod, hogy a gólyák nálatok április 5-én mutatkoztak először. — **Sallak Kató és Pisti Satumare.** Hogyne emlékeznék rátok, még a régi időkből, kis cimborák. Arra laktok a kenyérgyár felé. Szüleitek most újra megrendelték nektek a lapot, mivel most már értelmesebbek vagytok, az újságban is több örömöt találtok. Irjatok máskor is. — **Papp Mária Magdolna III. el. ot. Mineu.** Le sem lehet irni a boldogságotokat, mikor a postás bácsi egy szép könyvet vitt neked rejtvénymegfejtési jutalmul. Azóta már ki is olvastad a könyvet. — **Albon Tibor IV. el. ot. Cluj.** Rejtvényed beérkezett. — **Szakács Márton III. g. ot. Cluj.** Fecskét először április 26-án láttál Clujon. — **Szakács Ernő III. el. ot.** A legszorgalmasabb rejtvénymegfejtők közé tartozol. Sőt! Ujak szerkesztésével is próbálkozol. A kormányzós rejtvény helyett azonban szerkessz egy másikat. A többieket — hat darabot — átadtam Pista bácsinak. — **Dániel Károly.** Keresztrejtvény megfejtésed a sorsoláson részt vesz. — **Weiss Magda III. g. ot.** Uj cimboránk vagy s már is beálltál a buzgó rejtvényfejtők közé. — **Simon Jolánka Eremieni.** A toborzók ajándékának, az aranyszív imakönyvjelzőnek igen-igen örültél. El is tetted az imakönyvedbe. Küldöd egyszersmind a megfejtést is. — **László Erzsébet, Vass Irma, Jobb Etel, Vass Ilka, Benedek Anna, Forró László, Csoma Juliska** és a többi kis elemi iskolások, megkaptátok az ajándék virágmagvakat. Volt öröm az iskolában! Az újságot már rég megindítottuk címetekre. Kapjátok-e most már rendesen? — **Szolanovszky Zsigmond II. el. ot. Sovata.** Oh, be kedves levelet irtál kicsi Zsigám! Pedig még most irtál először. Örömödben irtál, hogy megkaptad a rajzkiállitásra küldött rajzaidért a jutalmat. Hát még az a gyönyörű kép, amit a leveled aljára festettél, milyen örömöt szerzett nekem. Vonatot festettél rá, házakat, hegyet, még felhőt is. A rejtvénymegfejtést a rovatvezetőnek adtam át. Irj máskor is, kis cimbora! — **Bindácz Lajos III. el. ot.** Nemcsak, hogy megfejted a rejtvényeket, hanem újakat is szerkesztel. Ez már nagy haladás.

Digitized by Szabó Ferenc Library, Cluj-Napoca, Babeş-Bolyai University, Romania

FEJTÖRŐ

1. Szélmalomrejtvény.

Egy mese-operett cime.

2. Földrajzi pótlórejtvény.

Beküldte: *Gr. Degenfeld Anni, Ardusat.*

—ortugália	=	Európai ország.
—mur	=	Ázsiai folyó.
—adrid	=	Spanyol főváros.
—nn	=	A Duna mellékfolyója.
—óma	=	Európai főváros.
—iume	=	Olasz kikötőváros.
—sztország	=	Balti állam.
—iagara	=	Északamerikai vízesés.
—kandinávia	=	Nagy európai félsziget.
—rak	=	Perzsiai tartomány.
—ina	=	Ázsiai állam.

A fenti földrajzi nevek kezdőbetűi egy nagy ázsiai fensik nevét adják.

3. Össze-vissza.

Beküldte: *Székács Márton* III. g. ot. Cluj.

ULYSAG

A magyar ember kedvenc eledele.

Megfejtési határidő: 1938 június 15. A megfejtők között jutalomkönyveket sorsolunk ki.

A 10-ik számban közölt rejtvények megfejtései: 1. Szórejtvény: Párfőm. 2. Pótló-rejtvény: San Francisco.

A 11—12-ik számban közölt rejtvények megfejtése: 1. Keresztrejtvény: Vízszintes: 4. A tavasz. 8. Az a fecske. 21. Virágo-s. 22. A gólya. 35. A kikerics. Függőleges: 2. Évelős. 9. Pacsirta. 11. Gólyahír. 14. Gólya. 25. Húsvét. — 2. Szórejtvény: Többet ésszel, mint erővel.

Megfejtést küldtek be: Pataki Béla, 10, 11—12, Kiss Sándor 10, 11—12, Fehér Tibor, Kovács Attila, Sántha Károly, Kolcsár Erzsébet, Pitó Laci és Manci, Albon Tibor, Szakács Márton, Szilveszter Sándor, Alzner Laci, Rezik Melinda, Weiss Magdus, Papp Mária Magdolna, Simon Jolánka, Beczó Gabriella, gr. Degenfeld Anni, Dániel Sándor Károly és Bogdán Juliska.

Nyertesek lettek: Beczó Gabriella, Baraolt Alzner Lacika Alba-Iulia.

Ritka élvezetes kis könyv jelent meg a könyvpiacon. A Magyar Nép Könyvtára 56-ik számaként kiadta **Biró Vencel: Nagyságos fejedelmek idejében** című történelmi elbeszéléseit. A jónevü írónak **Szopós Sándor** rajzaival díszített könyvében Szunyogh Istók, a főhős végig fut az összes erdélyi fejedelmek korát János Zsigmondtól, Apaffy Mihályig. Közben a török hatalom emelkedése, majd hanyatlása és a bécsi udvar ármánykodásai állanak a háttérben.

A csinos kiállítású könyv **20.—lei előzetes beküldése** mellett portómentesen kapható, a **Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Rt. Könyvterjesztő-osztályánál,** Cluj, Str. Baron L. Pop g. Utánvételes rendelés költségesebb.

Előfizetési árak: Egész évre 200, fél évre 100 lej. — Egyes szám ára 6 lej. Magyarországon 12 p., Jugoszláviában 150 dinár, Csehszlovákiában 60 ck. Amerikában 300 lej.

Kérjük magyarországi előfizetőinket, hogy előfizetési díjaikat, a „Studium" könyvkiadó R. T.-hoz, Budapest, Kecskeméti-u. 8. sz., az Új Cimbora számlájára szíveskedjenek befizetni Új előfizetések ugyanott eszközölhetők.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA.
Főmunkatársak:
TELEKY DEZSŐ, SIMON SÁNDOR és KORMOS JENŐ.
Minden cikkért a szerzője felelős.

Minerva, Irodalmi és Nyomdai Müintézet R.-T. Cluj. 2256

BCU Cluj / Central University Library Cluj